

בלבבי משכן אבנה

נקודה מתוך הפרשה

פנחס

בפרשתנו (במדבר כז, טו) נאמר, באופן יחיד במקרא: "וידבר משה אל ה' לאמר". האם הדיבור התקיף כלפי שמיא נובע מבקשת משה על עם ישראל, שגם אחרי מותו יתווכו הדברים אליהם באמירה רכה, כמו שהוא השכיל לעשות לאורך שנות מנהיגותו?

ביאור מורינו הרב שליט"א

(ספ"י) ששורש הכל הוא ביסוד הרוח (השורשי), ואח"כ נעשה רוח מרוח, ומתפרטת לד' רוחות ושורש רוח ראשון הוא רוח תקיף וחזק, וזו שורש מדתו של משה, יקוב הדין את ההר. ובהתפרטותו נעשה "אלוהי הרוחות". וכלשון רש"י "אשר רוח בו" - שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד.

ו**כתב** רבנו בחיי (שמות כד, י), וז"ל, אש רוח מים, שהם נאצלים משלוש מידות; חסד (מים), דין (אש), רחמים (רוח), עכ"ל. וכנודע ששורש רחמים ביסוד הרוח, וזהו "איש אשר רוח בו", היינו שיש לו את יסוד הרוח שממנו מידת הרחמים. אולם שורש הרוח הוא חזק ותקיף כנ"ל. ואמרו (מדרש אלפא ביתות, מסכתא שטן) משה, שנאמר (תהילים קו, כג) "לולי משה בחירו עמד בפרץ וגו'" מהו עמד בפרץ, מלמד שבשעה שעשו ישראל את העגל, עמד משה בתפילה ותחנונים לפני הקב"ה, והיה פרקליט גדול על ישראל לפני אביהן שבשמים, והיה מבקש עליהן רחמים בכל רוח ורוח שבעולם, במערב במזרח בצפון ובדרום, ומשיב חמתו וכעסו של הקב"ה מעל ישראל. וזהו מנהיג שדבק במידת "אלוהי הרוחות", והבן. ונגלה ששורש הרוח - שורש תוקף וחזק כנ"ל, לא יהיה תולדתו כעס וחמה, אלא מהלך בכל רוח ורוח למתקו ברחמים.

אמרו חז"ל (ילק"ש, רמז תשעו) ר' יהודה אומר, קע"ה פרשיות בתורה השם קודם למשה וכאן משה קודם לה'. כביכול הגדיל הקב"ה את משה משמו (וכבר איתא ברוקח, שמשה אותיות השם, והיינו שנקרא על שמו של הקב"ה), אמר הקב"ה, כשהיה משה מבקש על ישראל הייתי מקדים שמי לשמו ועכשיו שהוא נפטר מן העולם בדין שיקדים שמו לשמי. וביאורו כנ"ל, שנכלל משה בשמו של הקב"ה, משה - השם. ובזה נעוץ שורש תוקפו של משה בפרשה זו, והבן.

ואמרו חז"ל (במ"ר כא, יב) יפקד ה' - כל מי שמבקש צרכי ציבור כאילו בא בזרוע (ועיין אור החיים, על אתר), והיינו שתבע בזרוע שיהא ההנהגה עם הכנס"י ברחמים.

והנה נודע שמשה במיתתו זכה לשער הנון שבבינה לפי חלק מן השיטות, ואזי נגלה לו בחינת יחידה. בחינת "איתן" שבנפש. וכאשר מתבשר על מיתתו מאיר בו הארה זו, ומכח האיתן שבנפש תבע בזרוע שיהא לכנס"י הנהגה שכולה רחמים. כי בשורש, בו נגלה ההפכים. ואיתן שבנפש, מחד הוא כח תקיף וחזק, ומאידך הוא שורש הארת ארך אפיים, הארת רחמים רבים כנודע.

ולכך לשון בקשת משה "יפקד ה' אלוהי הרוחות", וכתוב "יהושוע בן נון איש אשר רוח בו". ונודע